

BÜLTEN

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÜYE VE DESTEKÇİLERİ İÇİN
2023/3

GAZZE ŞERİDİ'NDEKİ İNSANİ FELAKETE KARŞI #ATEŞKESHEMEN

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

BÜLTEN

İLETİŞİME GEÇİN

[amnesty.org.tr](https://www.amnesty.org.tr)

bulten@amnesty.org.tr

+ (90) 212 361 62 17

BİZE KATILIN

bit.ly/aforgutu

twitter.com/aforgutu

[instagram.com/aforgutu](https://www.instagram.com/aforgutu)

Dergi Adı: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi Bülteni
İmtiyaz Sahibinin Adı: Selma Kanbur Yılmaz
Sorumlu Yazı İşleri Müdürünün Adı: Necmettin Tuğkan Gündoğdu
Editör: Burcu Gülten
Çeviri Editörü: Dila Keleş
Fotoğraf Editörü: Fatih Ekinci
Tasarım/Uygulama: Altuğ Çavuşoğlu

Yönetim Yeri, Adresi: Hacımimi Mah. Kemeraltı Cad. No:31 Adahan Kat:2 Karaköy
34472 Beyoğlu/İstanbul
Basım Yapanın Adı ve Adresi: Hilmi Celhunz, Format Matbaacılık San. Ve Tic. Ltd.,
Yeşilce Mahallesi Girne Caddesi Dumanlı Sk. No: 2 4.Levent Kağıthane/İstanbul
(Tel +90 212 280 98 54)
Basım Tarihi: Aralık 2023
Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın, Dört Ayda Bir Yayınlanır

Kapak Fotoğrafı: © AFP via Getty Images

İÇİNDEKİLER

2048 KUŞAĞI DİRENME, DEĞİŞTİRME,
DÖNÜŞTÜRME ZAMANI 6-7

İŞGAL ALTINDAKİ FİLİSTİN
TOPRAKLARINDA İSRAİL'İN
APARTEİD REJİMİ 10-11

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER 14-15

BÖLÜNMEZ BÜTÜNÜN
BÖLÜNMEZ BÜTÜN MÜCADELESİ 8-9

EVET HAKKINDA KONUŞALIM MI? 12-13

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ AVRUPA
VE ORTA ASYA GENÇLİK TOPLANTISI 16-17

AMNESTY X SLUSHJOBS 18-19

SEVGİLİ ÜYE VE DESTEKÇİLERİMİZ,

Bu sayıda, dünya genelindeki destekçi ve aktivistlerimizle birlikte, İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik saldırılarıyla ortaya çıkan insanî krize odaklandık. Adil bir dünya için atan her bir kalple, İsrail ve işgal altındaki topraklardaki insan hakları krizine karşı küresel çapta sivil hayatı korumaya yönelik çalışmalar yürüttük.

Uluslararası Af Örgütü olarak, Gazze'deki korkunç ihlalleri belgeleyerek uluslararası mekanizmaları harekete geçirmeye çalışıyoruz. Kriz Araştırma Laboratuvarımız ve şubelerimiz, bölgedeki araştırmacılarımızla birlikte sürekli olarak doğru ve gerçek bilgileri topluyor, savaş suçlarına ve insani drama dikkat çekiyor, acilen insani bir ateşkes ilan edilmesi için mücadele ediyor.

Hamas'ın 7 Ekim'deki saldırısı ve sonrasında İsrail'in bu saldırıyı gerekçe göstererek Gazze'deki sivillere yönelik ayırım gözetmeyen bombalamaları, Uluslararası Af Örgütü'nü dünya çapında tekrar alarma geçirdi. Raporlarımıza göre, İsrail güçleri ciddi savaş suçları işledi, sivil kayıplara karşı kayıtsız kaldı. Yıllardır uygulanan Apartheid rejimi, İsrail'in hukuka aykırı saldırılarının yoğunluğu ve zalimliği göz önüne alındığında, uluslararası toplumu acil bir ateşkes çağırarak.

Bu çağrı önemli ve etkili olabilecek bir adımı temsil ediyor. Gazze'deki acil duruma duyarsız kalmamak adına ateşkes çağrısını destekleyerek dünya liderlerini harekete geçmeye çağırıyoruz. Unutmayın ki bir imza, bu aciliyete dikkat çekmek ve değişim için güçlü bir çağrıda bulunmak adına büyük bir etki yaratır. Destek vermek için Amnesty International'ın kampanya sayfasını ziyaret edebilir ve imzanızı ekleyebilirsiniz.

Bu tür insanî kriz dönemlerinde, birlikte mücadele ederek gerçek bir değişim yaratma ve daha adil bir dünya için bir adım daha atmak fırsatına sahibiz. Bu sebeple bize kattığınız güç ve desteğiniz çok önemli.

Bu mücadelede yanımızda olduğunuz için teşekkür ederim. Unutmayın, her birimizin küçük bir katkısı, büyük bir değişimi başlatabilir.

RUHAT SENA AKŞENER
Direktör
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

**ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ**

HOŞGELDİN 2024!

2048 KUŞAĞI: DİRENME, DEĞİŞTİRME, DÖNÜŞTÜRME ZAMANI!*

DİLA KELEŞ
Çeviri Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

2023, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin (İHEB) 75. yıldönümü. İnsanlığın en gaddar yönlerinin gölgesinde, İkinci Dünya Savaşı'nın küllerinden doğan İHEB, adalet için küresel bir çerçeve vaadi sundu ve beraberinde herkesin 'eşit ve devredilemez' haklarının kabulünü getirdi.

Kimileri İHEB'in meşruiyetini sorguluyor. Ne de olsa dünya nüfusunun büyük kısmının sömürgecilik altında yaşadığı bir dönemde, bir avuç devlet tarafından hazırlandı. Bu eksikliği görmezden gelemez; tıpkı modern insan hakları sisteminin, medeni ve siyasal hakları ekonomik, sosyal ve kültürel haklar pahasına

üstün tutan Batılı bir liberal proje olduğu eleştirisini ihmal edemeyeceğimiz gibi.

Fakat her ne kadar İHEB galibin projesi olsa da nihayetinde sadece güçlülerin kontrolünde yazılmadı. Çevre uluslar merkezdekileri alt ederek nihai metnin "ayrım gözetmeden" herkes için insan hakları vaadinde bulunmasını sağladı. Mısır heyeti, insan haklarının "evrenselliğini" ve sömürgeci yönetim veya işgale tabi olan halklar bakımından geçerliliğini doğruladı. Hindistan, Brezilya ve Dominik Cumhuriyeti'nden kadın delegeler, erkeklerle kadınların eşit haklarının teyit edilmesini sağladılar.

"İHEB'İ, TARİHİN AKIŞINI ONUNLA DEĞİŞTİREN HERKES İÇİN [...] KUTLAMALIYIZ."

Beyanname yürürlüğe girdikten sonra dünya genelinde sömürgecilik karşıtı girişimleri besleyerek ve Avrupa, Amerika ve Afrika'da bölgesel insan hakları sözleşmelerine ilham vererek dönüştürücü gücüne kavuştu.

İHEB ideallerinin gücü, hazırlık aşamasına katılan ulusların kontrolünün çok ötesinde bir kuvveti açığa çıkarttı. Bunu yapabildi; çünkü kökleri, 1948'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edildiği Paris'ten çok daha derinlere ve genişliklere uzanıyordu. Mezopotamya'dan Antik Mısır'a, Pers İmparatorluğu'ndan Maurya İmparatorluğu'na, tüm dinsel gelenekleri, yazılı metinleri veya sözlü gelenekleri, antik, modern öncesi ve modern çağları boyunca insanlık tarihi, insanların güç kullanımını sınırlandırmak ve haklarını ortaya koymak için bir araya geldiği örneklerle doludur.

İHEB'in tarihini doğru anlamalıyız. Beyanname'yi aklayarak ya da uygulamasındaki çifte standartları görmezden gelerek değil; İHEB'in olağanüstü boyutlardaki dönüştürücü gücünü tüm dünyada özgürlük ve eşitlik mücadelelerinde kullananlara, sömürgecilğe karşı bağımsızlık için, bağımsızlığa karşı eşitlik için, patriyarkaya karşı toplumsal cinsiyet adaleti için ve 'insanlık ailesinin tüm üyeleri' nezdinde daha onurlu bir dünya için verdikleri mücadelelerde İHEB'i somut ve hakiki kılanlara saygı göstererek...

"İHEB'İN MİRASI BİZİ MÜCADELEYİ SÜRDÜRMEYE ZORLUYOR."

İşte İHEB'in bize sundukları bunlar; güven ve ilham. Beyanname, küresel bir insan hakları vizyonunun mümkün, hayata geçirilebilir ve gerçekleştirilebilir olduğunun canlı bir kanıtıdır.

İHEB'i neden kutlamamız gerektiğinin,

neden insan hakları eleştirilerine teslim olmamamız gerektiğinin yanıtı burada: Onu tarihe yazanlar değil, onunla tarihin akışını değiştirenler nedeniyle.

Bu yıl, 75. yıldönümünde tüm dünya rekor düzeyde çatışma, sosyal/siyasal kutuplaşma, artan eşitsizlikler ve iklim krizinin yarattığı varoluş tehdidiyle çalkalanırken kendimizi ayrıcalıklı bir azınlık tarafından değil çoğunluk tarafından yazılan bir İHEB'i, gelecek yüzyılın İHEB'ini oluşturanlar olarak yeniden hayal etme cesaretini gösterebilir miyiz?

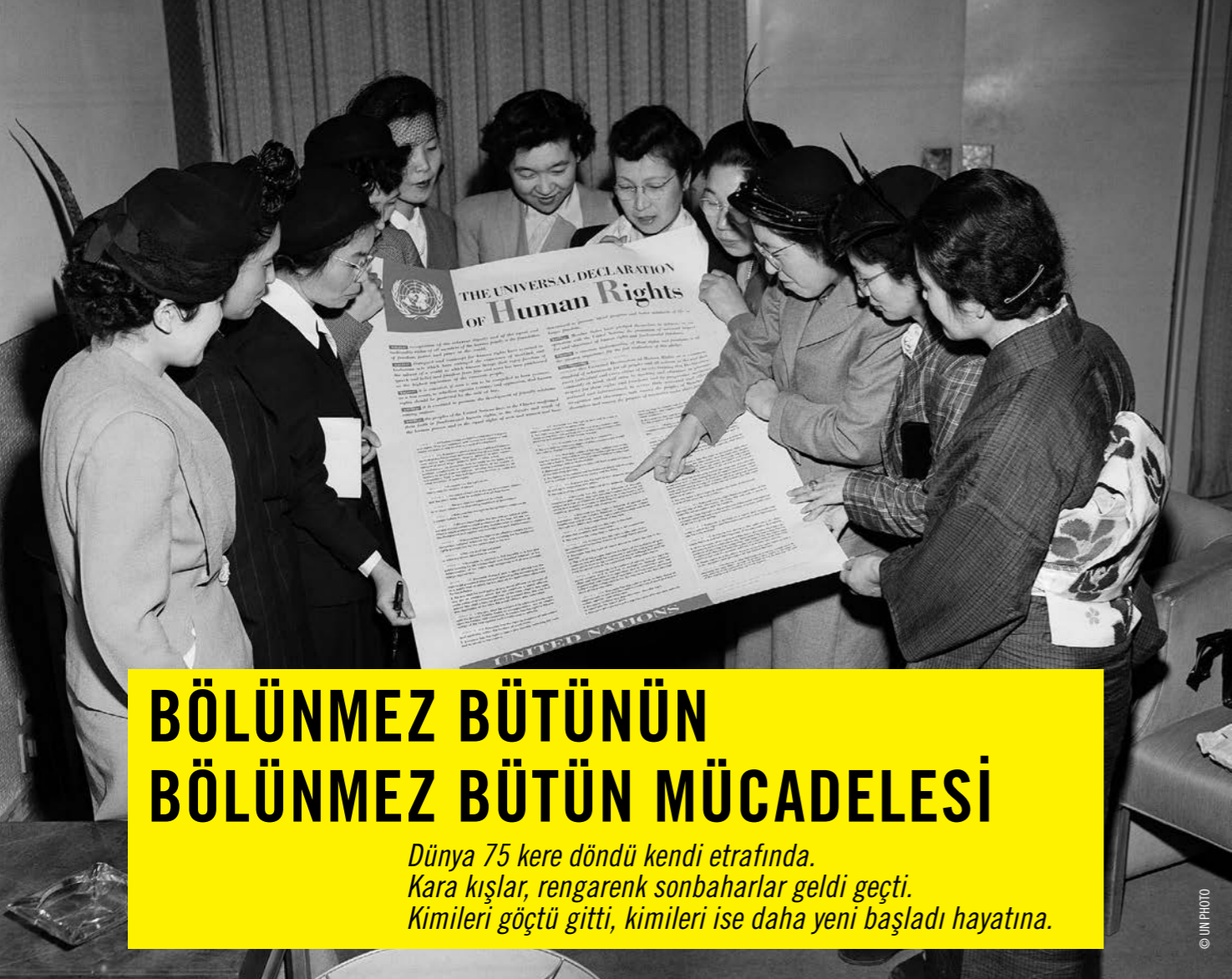
"DÜNYAMIZI GELECEK NESİLLER İÇİN VE BİZE EZİYET EDEN HER ŞEYE KARŞI KORUYABİLECEK GÖZÜ PEK, VİZYONER BİR LİDERLİĞİ, KURUMLARI VE SİSTEMLERİ KURMAK ZORUNDAYIZ."

2048 kuşağı olmaya hazır mıyız? Savaşın yakıp yıktığı bir dünyanın küllerinden İHEB'in dönüştürücü gücüyle tarihi değiştirenlerin devamı olabilecek miyiz? Yoksa kendi gücümüz ve nüfuzumuz devam ettiği sürece başkalarının ezilmesini görmezden gelen bir kuşak mı olacağız?

İHEB'in mirası bizi mücadeleyi sürdürmeye zorluyor. İnsan haklarına yönelik küresel, ulus ötesi ve yerel saldırılara karşı koymamızı talep ediyor. Ama aynı zamanda bunun yetmeyeceğini de söylüyor. Geçmişten gelen ayrıcalıkları ve haksızlıkları yeniden üreten, hakları ihlal edip savunucuları susturan dünya düzenlerinin inşasını bozmamızı, küresel yönetimi yeniden hayal ederek, yenileyerek ve öncülük ederek dönüştürmemizi de istiyor.

Bize katılın! Birlikte, insan haklarından her yerde, herkesin yararlandığı bir geleceği inşa eden 2048 kuşağı olalım.

* Generation 2048: time to resist, disrupt and transform - Amnesty International

BÖLÜNMEZ BÜTÜNÜN BÖLÜNMEZ BÜTÜN MÜCADELESİ

*Dünya 75 kere döndü kendi etrafında.
Kara kışlar, rengarenk sonbaharlar geldi geçti.
Kimileri göçtü gitti, kimileri ise daha yeni başladı hayatına.*

DENİZ AKDENİZ BELOVACIKLI

Kampanya Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Paris'te soğuk bir kış gününde kabul edilen bir bildirge eşitliğin vücut bulmuş hali oldu, ya da en azından buna teşebbüs etti. Magna Carta ile ilk defa tanınan insan hakları, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (İHEB) ile kapsamı ve kapsayıcılığı açısından tam olarak yerine oturdu. Tüm insanların din, dil, ırk, etnik köken, cinsiyet ve cinsel yönelimlerinden bağımsız olarak eşit olduklarını söyleyen bu bildirge tarihte insanlık ve onurlu bir yaşam adına çok önemli bir kırılma yarattı.

Peki 10 Aralık 1948 günü İHEB'i hazırlayan ve kabul edenlerin yarattığı bu kırılmaya ne oldu? Aradan geçen 75 yılda, beyannameye kabul oyu veren devletler tüm dünyada insan

haklarının sağlanması adına üstlerine düşen görevleri yerine getirdi mi? O gün o tarihte insan haklarını merkezine alma taahhüdünde bulunanlar, bugün hala aynı duruşu sergiliyor mu?

İHEB BM Genel Kurulu'nda oylanırken 'kabul' oyu veren ABD'nin, bugün BM Güvenlik Konseyi'nde İşgal Altındaki Filistin Topraklarında ateşkes yapılmasına yönelik karar taslağına 'karşı' oy vermesi bir çelişki değil midir? Veya, insan haklarını dış politikasının temeli olarak tanımlayan Almanya'nın Gazze ile dayanışma faaliyetleri yürütülen STK'ların fonlarını kesmesi, Danimarka ve İsveç gibi İHEB'e 'kabul

oyu' verenlerin Filistinli insan hakları örgütlerine sağlanan fonları kısıtlayacaklarını açıklamaları, Birleşik Krallık'ta bakanların Filistin yanlısı protestolara yönelik polis şeflerini etkilemeye çalışan mektuplar göndermesi, İran'da "Kadın, Yaşam, Özgürlük" protestolarında gözaltına alınan kadınlara, erkeklere ve çocuklara yönelik güvenlik güçlerinin uyguladığı tecavüz, toplu tecavüz ve diğer türde cinsel saldırılar, Türkiye'deki protesto yasakları, LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı söylemler, Gezi tutuklulukları ve daha nicesi dehşet verici bir çelişki değilse nedir?

İHEB'in 75. yılında, dünyada yükselmiş otoriter rejimler, baskı, zulüm, işkence ve kötü muamele, cezasızlık, yoksulluk, çevre katliamları ile karşı karşıyayız. Ve ne yazık ki, dönüp 70. yılına baktığımızda bir insani kriz çözülmeyen yenisinin eklenerek bugünlere geldiğini görüyoruz. Ancak, aynı kalan tek şey ihlallerin ve failerin kendisi değil, yükselen zulme karşı yükselen hak mücadelesi de aynı zamanda. Mirabal kardeşlerden devraldıkları meşaleyi Afganistan'dan ABD'ye sokaklarda taşımaya devam eden kadınlar, barikatları gökkuşağı rengine boyamaya kararlı LGBTİ+'lar, Plaza Del Mayo Anneleri'nden aldıkları ilhamla 1995'ten beri gözaltında zorla kaybedilen yakınlarının akıbetini soran Cumartesi Anneleri/İnsanları, Greta'dan Rabia Nine'ye çevre katliamlarına karşı direnenler, Mahsa'nın ölümünden sonra İran'da sokakları bırakmayanlar, İsrail'in İşgal Altındaki Filistin Topraklarına yönelik saldırılarına ve savaş suçlarına karşı dünyanın dört bir yanında ateşkes çağrısında bulunan milyonlar ve daha niceleri...

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

İHEB'de yer alan ilkeler, Uluslararası Adalet Divanı Statüsü'ne göre (m. 38, 1/c), "Hukukun, uygar uluslarca tanınmış, genel ilkeleri"ni oluşturur. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi gibi birçok metinde İHEB'e atıflar vardır. Ayrıca, bildirge politik, kültürel, sosyal, ekonomik ve sivil hakları bütünlümesine ve aralarında herhangi bir hiyerarşi olmadan ele alır. Aynı zamanda, uluslararası insan hakları hukukunun geliştirilmesinde de İHEB'in oldukça önemli bir rolü vardır. Kısacası, İHEB herkesin haklarını

her yerde koruyan, özgürlük ve eşitlik için küresel bir yol haritası görevi görür.

BÖLÜNMEZ BÜTÜNLÜK

Bütünlük veya bölünmezlik olarak kullanılan "indivisible" kavramı insan hakları bağlamında ilk kez 1950 yılında BM Genel Kurulu Üçüncü Komitesi'nin İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni bağlayıcı bir anlaşma biçimine dönüştürülmesini tartıştığı esnada kullanılmıştır.

İnsan haklarının bütünlüğü farklı anlamlar ifade eder:

1. Farklı hak türleri (politik, kültürel, sosyal, ekonomik ve sivil haklar) aynı öneme sahiptir ve aralarında bir hiyerarşi yoktur.
2. Tüm haklar birbirini tamamlar niteliktedir, birinden diğerleri olmadan tam olarak yararlanılamaz.

İnsan haklarının bir bütün oluşu, objektif ve eşitlikçi bir sistem oluşturur, kişisel yargıları veya düşünceleri bertaraf eder.

PEKİ, İNSAN HAKLARI NEDEN BÜTÜNDÜR VE BÖLÜNMEZ?

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde yer alan haklar her ne kadar kapsamı ve odakları farklı olsa da birbirini tamamlar niteliktedir. Eşitlik ve ayrımcılık yasasını vurgulayan 1. ve 2.maddeler, bildirgenin geri kalan maddelerinin uygulamasında ortaya çıkabilecek/çıkarılmak istenebilecek ayrımcılığın önünü keser. Ayrıca, madde 3'te tanımlanan yaşamak ve kişi güvenliği hakları ile madde 4, 5, 9, 13, 14, 18, 19, 22, 23, 25 ve 28 birbirinden bağımsız düşünülemez; bu maddelerde yer alan haklar kişi güvenliği ve yaşam haklarının ifasında oluşabilecek ayrımcılıkları ve ihlalleri ortadan kaldırmaya ve insanların kişi güvenliği ve yaşam haklarının tam bir ifasının sağlanmasına yöneliktir. Ek olarak, madde 20'de tanımlanan barışçıl protesto hakkı ve madde 18 ve 19'da tanımlanan ifade özgürlüğü hakkı var olan ayrımcılık ve hak ihlallerine yönelik kişilere taleplerini dile getirebilecek çok önemli alanlar sağlar. Bu maddeleri İHEB'den ayırmak/ ayrı düşünmek demek diğer haklara yönelik ihlallerin ve ayrımcılığın önünü açmak demektir.

Yukarıda verilen örnekler, insan haklarının bölünmez bir bütün olduğunu gösteren yalnızca birkaç örnektir. İHEB'de yer alan maddeler tek tek incelendiğinde anlaşılacaktır ki tanımlanan tüm haklar birbiri ile bağlantılıdır ve hiçbirinden diğerleri olmadan tam olarak faydalanılamaz.

İşte tam olarak bu sebepten, insan hakları mücadelesi de bir bütündür. Tüm insanların tüm insan haklarından yararlanabilmesi için bütünlüklü bir mücadele yürütmeden adil ve eşit bir dünyanın inşası da mümkün olmayacaktır.

Bir kez daha söylüyoruz ki **tüm insanların, insan haklarının tamamından yararlanabildiği bir dünya için mücadele ediyoruz!**

Bize katıl, değişimi birlikte başlatalım!

İŞGAL ALTINDAKİ FİLİSTİN TOPRAKLARINDA İSRAİL'İN APARTHEID REJİMİ

DAMLA KURU
Savunuculuk Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

© AFP via Getty Images

7 Ekim'den bu yana tüm dünyanın gözü İsrail/İşgal Altındaki Filistin Topraklarında. Ancak, insan hakları hareketindekilerin gözü 7 Ekim 2023'ten önce de bu topraklardaydı. Uluslararası Af Örgütü olarak, 1 Şubat 2022'de yayımladığımız "İsrail'in Apartheid Rejimi: Filistinlilere Yönelik İrksal Ayrımcılık ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar" başlıklı raporumuzda, İsrail yetkililerinin Filistinlilere yönelik işledikleri suçları "apartheid" (sistemsel ayrımcılık) olarak tanımladık. Bölgedeki çatışmaları incelerken Apartheid rejimine dair bulguları tekrar anımsatmanın önemli olduğunu düşünüyorum.

İSRAİL VE FİLİSTİN'DE TÜM TARAFLAR ATEŞKES İLAN ETMELİ¹

Uluslararası insancıl hukuk uyarınca çatışmanın tüm tarafları sivil ve sivil yapılarla savaşçılar ve askeri hedefler arasında daima ayırım yapmalı ve saldırılarını yalnızca savaşçılara ve askeri hedeflere yönelmelidir. Sivillerle askeri hedefler arasında gerektiği gibi ayırım yapmayan

gelişigüzel saldırılar diğer bir deyişle ayırım gözetmeyen saldırılar yasaklanmıştır. Sivil can kayıplarına ve yaralanmalara neden olan veya sivil yapıları hasara uğratan gelişigüzel bir saldırı gerçekleştirmek, sivilleri kaçırmak ve rehin almak uluslararası hukuk tarafından yasaklanmıştır ve savaş suçu teşkil edebilir.

7 Ekim 2023'te Hamas ve diğer silahlı grupların İsrail'e gelişigüzel roket saldırıları düzenlediğini savaşçılar gönderdiğini ve bu savaşçıların sivilleri toplu halde kasten öldürmek ve rehin almak gibi savaş suçları işlediğini belgeledik.

Aynı zamanda İsrail güçlerinin kitlesel sivil kayıplara yol açan, aileleri bütünüyle yok eden ve yerleşim bölgelerini yıkıma uğratan gelişigüzel saldırılarına ilişkin çarpıcı kanıtları da belgeledik. Edindiğimiz kanıtlar gösterdi ki, İsrail güçlerinin yaptıkları da savaş suçu kapsamındadır. İsrail ordusunun 10-16 Ekim 2023 tarihleri arasında Lübnan'ın güney sınırında yürüttüğü askeri operasyonlarda yangın çıkarıcı bir silah olan beyaz fosfor içeren top mermileri ateşlediğini belgeledik.

Beyaz fosfor kullanımı uluslararası insancıl hukuk uyarınca kısıtlanmıştır.

İsrail ordusunun işgal altındaki Gazze Şeridi'nde sivillerle dolu evlere gerçekleştirdiği iki ölümcül ve hukuk dışı hava saldırısında ABD yapımı Müsterek Doğrudan Taarruz Mühimmatı (JDAM) kullanıldığını saptadık. Bu hava saldırılarının doğrudan sivilleri veya sivil yapıları hedef alan veya gelişigüzel saldırılar olduğunu tespit ettik.

İsrail'in Gazze'ye yönelik kuşatması su, yiyecek ve yakıt dahil olmak üzere ihtiyaçların bölgeye girişini engelliyor. Gazze Şeridi'ndeki 2 milyondan fazla insan kuşatma altında hayatta kalma mücadelesi veriyor. İsrail'in işgal altındaki Gazze Şeridi'ne 16 yıldır uyguladığı yasadışı ablukanın yol açtığı insani felaket, çatışmalar derhal durdurulmadığı takdirde daha da kötüleşecek.

Sivillere yönelik katliamın durdurulması ve Gazze'ye insani yardım erişiminin sağlanması için tüm taraflar derhal kalıcı ateşkes ilan etmeli!

7 EKİM ÖNCESİ FİLİSTİNLİLERİN YAŞADIĞI HAK İHLALLERİ

İsrail, 1948'den bu yana Yahudilerden oluşan bir demografik hegemonya sağlama ve bunu sürdürme politikasının yanı sıra, toprakların ve kaynakların kontrolünü Yahudi İsraililerin lehine en üst düzeye çıkarma politikası da izlemektedir. 7 Ekim öncesinde de Filistinliler, Gazze'de, Doğu Kudüs'te, El Halil'de ya da İsrail'de, yani yaşadıkları her yerde aşağı bir ırksal grup muamelesi görüyor ve haklarından sistematik olarak yoksun bırakılıyorlardı.² 1 Şubat 2022'de yayımladığımız araştırmamızla bu sistemi Apartheid olarak tanımladık ve İsrail'e, Filistin'e, Birleşmiş Milletlere ve uluslararası topluma bu sistemi bitirmesi için tavsiyelerimizi sunduk.

APARTHEID NEDİR?

Apartheid sistemi, bir ırksal grubun diğer bir ırksal grup üzerinde kurduğu kurumsallaşmış baskı ve tahakküm rejimidir. Bu noktada, öncelikle İsrail'in Filistin ve Yahudi halklarını nasıl bir "ırksal" grup olarak ele aldığını açıklamak gerekir. İrk ve ırksal grupların varlığı meselesi çetrefilli bir konudur, ancak Apartheid sistemini çözümlemek için uluslararası hukuktaki Apartheid çerçevesi içindeki kullanımına dayanarak ele almak gereklidir. İsrail yasalarına baktığımızda bu gruplamayı daha net bir şekilde görmekteyiz. Mayıs 1948'de İsrail Devletinin Kuruluş Bildirgesi, bir Yahudi devleti ilan etti. İsrail yasaları, Yahudi kimliğini, bağlama bağlı olarak, dinsel, soya dayalı ve/veya ulusal ya da etnik bir kimlik olarak algılar ve ele alır. İsrail yasaları, Filistinlilere Yahudi olmayan, ırksallaştırılmış Arap statüleriyle tanımlanan aşağı ve ayrı bir grup olarak muamele ediyor. Bu teorik açıklama biraz kafa karıştırıcı olabilir, fakat raporumuzda saptadığımız çarpıcı bulgular İsrail'in Filistinlilere dönük uygulamalarına neden Apartheid sistemi dediğimizi daha anlaşılır yapacaktır.

FİLİSTİNLİLERİN HAK İHLALLERİNE DAİR BULGULAR

Filistinli topluluklar Yahudi İsraililerden ayrı muamele görmesinin yanı sıra mekânsal olarak da ayrıştırılmışlardır. 1950'de çıkartılan "Geri Dönüş" yasası, tüm dünyadaki Yahudilere İsrail'e göç etme hakkı tanıırken, 1947-49 çatışmalarında zorla yerinden edilmiş yüz binlerce Filistinli'nin evlerine dönmesi yasaklandı. İlerleyen dönemlerde başlayan ve

günümüze kadar devam eden bir uygulama olarak ise Filistinliler, statülerine ve yaşadıkları yerlere bağlı olarak değişen düzeylerde ayrımcılığa maruz kalıyorlar. Örneğin, İsrail'in 1967'den beri nüfus kayıtlarını kontrol ettiği Batı Şeria ve Gazze'de Filistinlilerin vatandaşlığı bulunmamakta ve birçoğu devletsiz kabul edilerek bölgede yaşamak için İsrail ordusundan kimlik kartı almak zorunda bırakılıyor. Doğu Kudüs'te yaşayan Filistinlilere vatandaşlık yerine kalıcı oturma izni verildi; ancak 1967'den beri 14 binin üzerinde Filistinlinin oturma izni İçişleri Bakanlığı tarafından iptal edildi ve bunun sonucunda bu kişiler şehrin dışına çıkmak zorunda bırakıldı. Son olarak ise, İsrail sınırlarında yaşayan Filistinlilere vatandaşlık verildi ancak uyruk verilmedi.

İsrail'in planlama ve inşaa politikaları Filistinlileri kasıtlı bir şekilde dışlıyor. Örneğin, 68 bin civarında kişinin yaşadığı 35 Bedevi köyü, İsrail tarafından "tanınmıyor". Bu nedenle, bu köyler elektrik ve su kaynaklarından faydalandırılmıyor ve devamlı olarak yıkımların hedefi oluyor. Köylerin resmi statüsü olmadığı için sakinleri de siyasi katılımı kısıtlamalarla karşı karşıya kalıyor ve sağlık ve eğitim hizmetlerinden dışlanıyor. Bu zorla yerinden etmeye varan koşullar birçok insanı evini veya köyünü terk etmeye zorluyor.

İsrail yetkilileri, 1990'ların ortalarından beri İşgal Altındaki Filistin Topraklarında yaşayan Filistinlilere giderek sertleşen dolaşım kısıtlamaları uyguluyor. Askeri kontrol noktaları, bariyerler, çitler ve diğer yapılandırılan bir ağ, İşgal Altındaki Filistin Topraklarında Filistinlilerin dolaşımını kontrol ediyor ve İsrail'e veya yurtdışına seyahatlerini kısıtlıyor.

Filistinlilerin evsiz bırakılması ve yerinden

edilmesi, İsrail'in Apartheid sisteminin kritik bir unsurudur. İsrail devleti, kuruluşundan bu yana Filistinlilerin arazilerine çok geniş çapta ve zalimane bir biçimde el koyuyor ve onları küçük, kuşatılmış yerleşimlere sıkıştırmak için sayısız yasa ve politika uygulamaya devam ediyor. İhlallerin detaylarına ulaşmak için internet sayfamızda yer alan raporumuzu inceleyebilirsiniz.

NE ANTİSEMİTİZM NE APARTHEID!

İsrail hükümetine yönelik tüm eleştirimiz uluslararası hukuka ve İsrail'in politikalarının Filistinlilere verdiği büyük zararın ve ıstırapın kanıtlarına dayanmaktadır. İsrail ya da Yahudi halkını değil, İsrail hükümetini eleştiriyoruz.

Uluslararası topluma harekete geçmekle yükümlü olduklarını geçen seneki raporumuzla beraber de hatırlattık. Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM), İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda süregelen soruşturmasında apartheid suçunu değerlendirmeli; tüm devletler, apartheid suçunun faillerini adalet önüne çıkarmak üzere, evrensel yargı yetkisini kullanmalıdır.

Uluslararası topluma derhal ateşkes çağrısında bulunmalarına yönelik çağrımızı yineliyoruz. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde, Gazze'de acilen insani ateşkes talep edilen karar tasarsına karşı oy kullanan ABD ve çekimser kalan Birleşik Krallık dışında, Güvenlik Konseyi'nin tüm üyeleri karar taslağının lehinde oy kullandı. BM Güvenlik Konseyi'nin kitlesel sivil katliamı durdurmaya yönelik anlamlı eylemini engellemeye devam etmenin hiçbir gerekçesi olamaz. Veto hakkının kullanılması ahlaki açıdan savunulamaz. Tekrar yineliyoruz, tüm taraflar acil ateşkes ilan etmeli ve uluslararası toplum insan haklarından yana tavır almalı!

1. Ateşkes çağrısıyla çıktığımız acil eylemimize internet sitemizden ulaşın, acil eylemimize katkıda bulunabiliriz. <https://www.amnesty.org.tr/icerik/israil-ve-filistinde-tum-taraflar-ateskes-ilan-etmeli> 2. İsrail'deki Filistinli vatandaşlar, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda yaşayan Filistinlilere

kıyasla daha geniş haklardan yararlanırken, Gazze'deki Filistinlilerin deneyimleri Batı Şeria'da yaşayanlardan çok daha farklı. Yine de araştırmamız tüm Filistinlilerin aynı genel sisteme maruz kaldığını gösteriyor

ANGELİNA JOLİE VE ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ, ÇOCUK HAKLARINA OLAN BAĞLILIKLARINI BİR KİTAPLA TÜM DÜNYAYA HATIRLATIYOR.

Angelina Jolie ve Uluslararası Af Örgütü, gençleri adaletsizliğe karşı seslerini yükseltmeleri için güçlendiren yeni bir kitabın yayımlanmasıyla, çocukların ve gençlerin haklarını öğrenmeleri için bir kaynak oluşturmak üzere güçlerini birleştirdi.

“Haklarınızı Bilin ve Sahip Çıkın” çocuk haklarının ne olduğunu açıklıyor, gençleri kendilerini ve başkalarını korumak için ihtiyaç duydukları bilgilerle donatıyor ve hükümetlerin çocuk hakları konusundaki taahhütlerini nasıl yerine getirmediklerini gösteriyor. Kitap, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin ilk hazırlayıcılarından biri olan Profesör Geraldine Van Bueren QC ile iş birliği içinde yazılmıştır.

2021 yılından bu yana birçok ülkede ve farklı dillerde

yayımlanan kitap, Türkiye’de TUDEM Yayınları tarafından Figen Kıyak çevirisiyle yayımlandı.

Kitapta, çocuklara söz hakkı vermek ve kendilerini ilgilendiren tüm kararlara katılma hakkını vermek amacıyla hazırlanan BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin çocuk hakları kavramıyla nasıl ortaya çıktığı anlatılıyor. Kitapta ayrıca, nasıl yapılacağına dair kılavuzların yanı sıra, dünya çapında insan hakları değişiminin ön saflarında yer alan bir dizi inanılmaz genç aktivistin hikayeleri de yer alıyor. İklim değişikliği konusunda kampanya yürüten, eğitime erişim talep eden ya da ırk ayrımcılığı ve silah şiddetine karşı seslerini yükselten bu ilham verici gençler, inandığımız şeyler için ayağa kalkmanın gücünü ortaya koyuyor.

İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI FAALİYETLERİ

“EVET HAKKINDA KONUŞALIM” MI?

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 75. yılında çeşitlenen ihlaller, derinleşen ayrımcılık ve eşitsizliklerle halen karşı karşıyayız. Özellikle de İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararının ardından kadın ve LGBTI+ hakları alanında artan ihlallerin, toplumsal cinsiyet temelli şiddet ve ayrımcılığın daha da görünür hale geldiği, Türkiye’de ev içi şiddetle mücadeleyi ve hayatta kalanların korunmasını amaçlayan 6284 sayılı kanunun, nafaka hakkının kaldırılmasına yönelik tartışmaların devam ettiği böylesi bir dönemde **“Evet Hakkında Konuşmanın”** tam zamanı olduğunu düşünüyor ve sizlerle yeni yayınıımızı paylaşıyoruz.

BİRİSİ “HAYIR” DİYORSA “HAYIRDIR” ...

Bu kadar basit aslında fakat yasalar, toplumsal cinsiyet stereotipleri, gelenekler, “Onay”ın, “Hayır”ın ve de en önemlisi sessiz kalmanın ne demek olduğuna dair kafa karıştırıcı, endişe verici tutumlara ve sonuç itibarıyla cinsel şiddete neden oluyor. Zira sessiz olmak veya hayır dememek, onay vermekle aynı şey değildir. Direnç eksikliği veya giydığımız kıyafetler de onayı tanımlamaz. Peki cinsel onay nedir? Karşılıklı onay verilmeyen davranışlar cinsellik midir? Bu ve daha birçok sorunun cevabının ve bu konuda neler yapılabileceğine dair yaratıcı adımların yer aldığı **“Evet**

Hakkında Konuşalım” onay kültürünün oluşturulması yönünde değişim yaratmak, onayın cinsellikten ayrı düşünülmediği; karşılıklı onaya, saygıya ve seks pozitifliğe (cinsellikle ilgili olumlu tutumlara) dayalı bir kültürü inşa etmek isteyen herkes içindir.

Uluslararası Af Örgütü çalışanları ve aktivistlerinin katkılarıyla hazırlanan ve ilk kez 2020 tarihinde yayımlanan Evet Hakkında Konuşalım, Dila Keleş’in Türkçe çevirisi ve cinsellik eğitmeni/danışmanı Efsun Sertoğlu’nun güncel tartışmalar ışığında yaptığı son okumasıyla güncellendi. Yayına insanhaklari.tv adresinden ulaşabilirsiniz

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

NESLİŞAH CÖMERT

Üyelik İlişkileri ve Aktivizm Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Uluslararası Af Örgütü aktivistleri, cesaretleri ve kararlılıklarıyla, hak ihlalleri için mücadele etmeye devam ediyorlar. Aramıza yeni katılan aktivistlerimiz ise, bu evrensel çabaya taze bir enerji ve perspektif katıyorlar. Bir araya geldiğimizde, küreselde etki yaratma gücümüzü artırıyor ve özgür, adil ve insan haklarına saygılı bir dünya için çalışmaya kararlı bir şekilde devam ediyoruz.

MAHSA AMİNİ'Yİ ANDIK!

Uluslararası Af Örgütü, İran'da kadınlara ve protestoculara yönelik artan saldırılara ve cezasızlığa karşı mücadelesini sürdürüyor. Bu çerçevede, İstanbul aktivist grubu, Mahsa'nın ölüm yıl dönümünde toplumu bu endişe verici duruma dikkat çekmeye ve harekete geçmeye çağırarak amacıyla bir araya geldi.

Mahsa, İran'da kadın haklarına duyarlılığı ve özgürlük mücadelesini simgeliyor. Ancak belirtmek gerekir ki Mahsa gibi cesur insanlarla dayanışma gösteren birçok aktivist, İran'da maruz kaldıkları baskı ve tehditlere rağmen mücadelelerinden vazgeçmiyor.

İstanbul Grubu aktivistleri, Mahsa'yı anmak ve onun adını yaşatmak için bir araya gelerek bir pankart çalışması gerçekleştirdi. Bu etkinlik, sadece Mahsa'nın anısını yaşatmakla kalmayıp, aynı zamanda İran'da kadın haklarına ve özgürlüklere yönelik ihlallere karşı bir farkındalık yaratma amacını taşıdı.

İSRAİL VE FİLİSTİN'DE TÜM TARAFLAR ATEŞKES İLAN ETMELİ: "AKTİVİSTLER, SESİNİ YÜKSELTİYOR"

BASIN AÇIKLAMALARI: ANKARA/İSTANBUL

TARİH: 27 EKİM 2023

Uluslararası Af Örgütü, 2022 yılında yayımladığı "İsrail'in Apartheid Rejimi: Filistinlilere Yönelik İrsal Ayrımcılık ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar" başlıklı raporunda, İsrail'in Filistinlilere yönelik uyguladığı sistematik ayrımcılığı, belgeleyerek bu durumu uluslararası gündeme taşıdı. 2023 Ekim ayı itibarıyla devam eden saldırılar, aktivistleri harekete geçirmeye ve bu konuda seslerini yükseltmeye yönlendirdi.

İstanbul ve Ankara grubu aktivistleri ve üyeleri, bir araya gelerek hazırladıkları afişleri ve basın açıklaması metni ile Gazze'deki insan hakları ihlallerine dikkat çektiler. İstanbul'da İsrail Konsolosluğu, Ankara'da İsrail Elçiliği önünde yapılan etkinlikte, aktivistler tarafından yapılan basın açıklamasının ardından fotoğraf ve video çekimleri gerçekleştirildi. İstanbul Grubu aktivistlerimiz, ateşkes talebimizi vurgulayan QR kodlu stickerler tasarladılar. Basın açıklamamızın ardından,

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

imza kampanyamızın görünürlüğünü arttırmak için stickerlerimizi sokaklarda dikkat çekici noktalara yapıştırdık.

GLOBAL ETKİNLİKLER

Dünyanın dört bir yanında bulunan Uluslararası Af Örgütü aktivistleri ve üyeleri, Gazze'deki insan hakları ihlallerine karşı durmaya ve İsrail'in uyguladığı apartheid sistemine karşı mücadelesini sürdürmeye devam ediyor. Toplumun dikkatini çekmek ve bu konuda farkındalık oluşturmak amacıyla yapılan global etkinliklere İstanbul grubu aktivistleriyle katılım gösterdik. Sivillere yönelik katliamın durdurulması, Gazze'ye insani yardım erişiminin sağlanması için tüm taraflara yönelik ateşkes çağrısı talebimizle Yoğurtçu Park'ında buluşarak, bir ağacı anıt haline getirdik.

Sen de kampanyamızı imzalayabilir ve dünya liderlerini derhal ateşkes çağrısında bulunmaya ve Gazze'de devam eden insani felakete son vermeye çağırabilirsin.

<https://www.amnesty.org.tr/icerik/israil-ve-filistinde-tum-taraflar-ateskes-ilan-etmeli>

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NE SANATSAL BAKIŞ: HEYKEL ATÖLYESİ'NDE BULUŞTUK

İstanbul Aktivist Grubu üyeleri, 25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetli Önleme Günü'nde gerçekleştirdikleri heykel atölyesinde bir araya geldi. 24 Kasım'da Studio Masterpiece'te düzenlenen etkinlikte, aktivistler İstanbul Sözleşmesi'ne sanatsal bir perspektiften bakarak, duyarlılıklarını ve düşüncelerini heykel sanatı üzerinden ifade etme fırsatı buldular.

Sanatsal bir bakış açısıyla gerçekleştirilen heykel atölyesinde, İstanbul Aktivist Grubu üyeleri İstanbul Sözleşmesi'ni yorumladılar ve neden bu önemli sözleşmeye geri dönülmesi gerektiğini vurguladılar.

İstanbul Aktivist Grubu, kadına yönelik şiddetle mücadelede İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun'dan vazgeçmeyi reddediyor. Bu kararlı duruş, etkinlikte ortaya konan sanatsal ifadelerle birleşerek, farkındalık yaratma çabalarını güçlendiriyor.

BULUŞMALARIMIZ VE GELECEK PLANLARIMIZ

İstanbul ve Ankara'da bulunan aktivistlerimiz düzenledikleri rutin toplantılarla bir araya gelerek etkili çalışmalar gerçekleştirmek için planlamalar yapmaya devam ediyorlar. Aktivist gruplarımızı yeni katılımcılar dahil olmaya devam ediyor. İstanbul ve Ankara'da düzenlediğimiz tanışma toplantıları, yeni üyelerimizle bir araya gelmemize olanak tanıyor. Katılımlarıyla, grubumuzun çeşitliliği ve gücü her geçen gün artıyor. Yakın zamanda, İzmir ve Diyarbakır'da aramıza katılmak isteyen kişilerle buluşmak için planlamalar yapmaktayız.

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ AVRUPA VE ORTA ASYA GENÇLİK TOPLANTISI DEĞERLENDİRMESİ

BUSE YILMAZ PAKSOY
Aktivist, Yönetim Kurulu Üyesi
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Uluslararası Af Örgütü'nün Avrupa ve Orta Asya Gençlik Toplantısı, 5-10 Eylül tarihlerinde Bolonya'da gerçekleşti. Toplantı, genç aktivistleri bir araya getirerek önemli insan hakları konularını masaya yatırdı ve deneyim paylaşımını teşvik etti.

5-10 Eylül tarihlerinde Bolonya'da gerçekleşen Uluslararası Af Örgütü Avrupa ve Orta Asya Gençlik toplantısına katıldım. 5 Eylül akşamı, geceye doğru toplantıyı gerçekleştirdiğimiz Monte Sole'deki keçişi, eşeği ve tavuğu eksik olmayan

ufak çiftliğe vardım. Bu ufak çiftlik, katılımcılara doğayla iç içe bir deneyim yaşattı.

6 Eylül sabahı toplantı tam hız başladı. Tanışma etkinliklerinin ardından protesto hakkını korumak üzerine konuşmalar ve "İnsan Haklarının Demokrasi ile İlişkisi" hakkında bir oturum gerçekleşti. Bu oturumda demokrasilerin nasıl demokratik olmaktan uzaklaştığı ve insan haklarının nasıl ihlal edildiği tartışıldı. Bu oturumda ortaya çıkan ilginç sorulardan bazıları da şunlardı: "Okullarımızda demokrasi

ve yönetim hakkında dersler niye yok?" ve "Mutlak demokrasi mümkün mü?"

7 Eylül'de Bologna şehir merkezini gezme imkanı buldum. Bu günün ve hatta tüm toplantının en verimli etkinliği diğer genç aktivistlerle deneyim paylaşımıydı. Bazı ortak sorunlarla karşılaştığımızı ve farklı konularda dayanışabileceğimizi fark etmemi sağlayan bir aktivite oldu.

8 Eylül günü Monte Sole'de Barış Okulu'nu ziyaret ettik ve burada Nazilerin gerçekleştirdiği savaş suçlarına dair izleri inceledik. Bu tarihi yer ziyareti, tarihi bir perspektif kazanmamıza ve insanlık suçlarına dair farkındalık oluşmasına yardımcı oldu.

9 Eylül sabahı iki paralel eğitim gerçekleşti, bunlardan biri "Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" diğeri ise "Aktivizm'de Çeşitlilik ve Kapsayıcılık" idi. Ben Toplumsal Cinsiyet oturumuna katıldım. Bu oturumda toplumsal cinsiyet konusunda farkındalığı artırmayı amaçlayan "Stand By Me" projesi hakkında bilgi verildi. Hâlâ geliştirilme aşamasında olan bu projeye ilgilene şubelerin katkı sağlayabileceği belirtildi. Grup olarak toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin sebep ve sonuçları hakkında tartışıldı. Öğleden sonra "People Power" veya halkın gücü nedir, bunu nasıl deneyimliyoruz soruları hakkındaki görüşler belirtildi. Uluslararası Yönetim'den gençlik alanında çalışan Martin, gençlerle bir araya gelerek gelecek projelerden bahsetti.

10 Eylül sabahı ise erkenden havalimanına gidip İstanbul'a döndüm. Bu etkileyici toplantı, genç aktivistler arasında birlik ve dayanışma ruhunu güçlendirdi. İnsan hakları konularında derinleşmeye olanak tanıdı ve gelecekteki projeler için ilham kaynağı oldu.

İNSAN HAKLARINA DUYARLI TİŞÖRTLER: AF ÖRGÜTÜ VE SLUSH JOBS İŞ BİRLİĞİ

Uluslararası Af Örgütü 10 milyonu geçen destekçi ağı ile dünyanın en büyük insan hakları örgütü. Slush Jobs doğa, emek ve toplumsal cinsiyet farkındalığı ile üretim zinciri kuran bir online giyim mağazası. İnsan hakları perspektifinde bir araya gelerek eşitlik ve protesto başlıklarında yeni tasarımlar yarattık.

Bu iş birliği, Slush Jobs'ın hikaye arayışı ile Af Örgütü'nün hak odaklı çalışmalarının kesiştiği bir noktada hayat buldu. Tasarlanan her bir ürün, insan haklarına saygıyı vurgulayan ve daha adil bir dünyaya ulaşma hedefimize katkı sağlayan çabalarımızın bir yansıması.

Çünkü, her gün hak ihlallerinin önüne geçmek, etkili ve eşitlikçi bir değişim yaratmak için çalışıyoruz.

Toplumsal cinsiyet ve eşitlik alanındaki önyargılarla mücadele ediyoruz. Kişilerin hak temelli bir yaklaşım geliştirmesi ve böylece savunuculuk alanında güçlenmesi için çalışıyoruz.

Daha adil ve her alanda daha eşit bir dünyanın mümkün olduğuna inanıyoruz. Bu hedefe sadece daha fazla insanın sesiyle ve mücadelesiyle ulaşabileceğimizi biliyoruz.

Sen de bir tişört satın alarak hem hak ihlallerini engellemize hem de doğaya ve canlılara zarar vermeden üretilen ürünlere sahip olmamıza katkıda bulunabilirsin!

Uluslararası Af Örgütü Türkiye
Kaynak Geliştirme Ekibi

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

